

SUOMEN TASAVALLAN JA KANADAN VÄLINEN SOPIMUS NUORTEN LIIKKUVUUDESTA; ALLEKIRJOITUSVALTUUKSIEN MYÖNTÄMINEN

Asian tausta

Suomella ja Kanadalla ei ole ollut virallista sopimusta nuorten kahdenvälisestä vaihdosta, jolloin väliaikaisratkaisuna oli ylläpidetty kansalaisjärjestöjen vaihto-ohjelmaa (*Recognized organizations*), joka on lopetettu Suomen osalta, koska ohjelma ei ollut molemminpuolinen. Kanada on 2010-luvun puolivälissä ehdottanut, että maiden välillä tehtäisiin nuorison liikkuvuutta koskeva *Youth Mobility Agreement (YMA)* -järjestely, jolla korvattaisiin mainittu vaihto-ohjelma. Sopimus on perinteistä työlomasopimusta laajempi nuorten liikkuvuutta koskeva sopimus. Kanadalla on YMA-järjestelyjä useiden maiden kanssa.

Suomella ei ole YMA-järjestelyn kaltaisia sopimuksia voimassa muiden maiden kanssa, vaan on voimassa työlomasopimukset Australian ja Uuden-Seelannin kanssa. Suomi on lisäksi 11.5.2022 tehnyt työlomasopimuksen Japanin kanssa ja sopimuksen voimaansaattamista koskeva menettely on kesken. Lisäksi neuvottelut ovat käynnissä työlomasopimuksen tekemiseksi Etelä-Korean kanssa.

Sopimuksen valmistelu

YMA-sopimusta koskeva neuvotteluprosessi on alkanut vuonna 2016, mutta neuvottelut olivat tauolla useamman vuoden ajan. Valtioneuvosto asetti neuvotteluvaltuuskunnan Kanadan kanssa käytäviä sopimusneuvotteluja varten 5.9.2019, jonka jälkeen neuvottelut jatkuivat. Neuvotteluvaltuuskunnassa olivat työ- ja elinkeinoministeriön (pj.) lisäksi ulkoministeriö, opetus- ja kulttuuriministeriö ja Opetushallitus. Alkuun neuvottelukunnassa oli mukana myös sisäministeriö, joka sittemmin luopui edustuksesta. Käytännössä neuvotteluihin on osallistunut myös Suomen Ottawan suurlähetystö. Sopimusluonnosta on valmisteltu myös Maahanmuuttoviraston kanssa.

Sopimusteksti on valmistunut tammikuussa 2023. Kaikki sopimuksen kieliversiot (suomi, englanti ja ranska) on tarkistettu yhdessä kanadalaisten virkamiesten kanssa.

Sopimuksen keskeinen sisältö ja tavoitteet

Sopimusta sovelletaan Suomen tasavallan ja Kanadan kansalaiseen, joka on 18-35-vuotiasta sinä päivänä, jolloin vastaanottava osapuoli vastaanottaa hakemuksen, ja hän kuuluu johonkin seuraavista luokista:

- (a) kansalaiset, jotka aikovat matkustaa vastaanottavassa maassa ja hankkia tilapäisen työn taloudellisten resurssiensa täydentämistä varten (tämä luokka vastaa perinteistä työlomasopimusta);
- (b) kansalaiset, mukaan lukien äskettäin keskiasteen jälkeisen tutkinnon suorittaneet kansalaiset, jotka aikovat hankkia työkokemusta vastaanottavassa maassa ennalta järjestetyn työsopimuksen mukaisesti urakehityksensä tueksi tai edellisen koulutusalaansa mukaisesti; ja
- (c) keskiasteen jälkeiseen oppilaitokseen rekisteröityneet opiskelijat, jotka aikovat suorittaa vastaanottavassa maassa opinto-ohjelmassaan vaaditun ja koulutusalaansa liittyvän ennalta järjestetyn harjoittelun.

Sopimuksella halutaan edistää Suomen ja Kanadan läheisiä keskinäisiä suhteita. Sillä pyritään edistämään ja helpottamaan nuorten mahdollisuuksia saada parempi käsitys toisen osapuolen kulttuurista, yhteiskunnasta ja kielistä matkustamalla, työskentelemällä ja hankkimalla elämäkokemusta ulkomailla. Lisäksi sopimuksella pyritään takaamaan vastavuoroisuus varmistamalla, että kansalaiset saavat tasavertaisesti etuja sopimuksesta sekä tarjotuista erityyppisistä ja laatusista mahdollisuuksista.

Sopimus sisältää lainsäädännön alaan kuuluvia määräyksiä ja näin ollen sopimuksen hyväksyminen ja voimaansaattaminen edellyttävät eduskunnan myötävaikutusta. Hallituksen esitys sopimuksen hyväksymisestä ja sen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta valmistellaan ja annetaan eduskunnalle sopimuksen allekirjoittamisen jälkeen.

Sopimuksen allekirjoittaminen ja voimaantulo

Työ- ja elinkeinoministeriö ja ulkoministeriö ovat tammi-helmikuussa 2023 käyneet keskusteluja Kanadan viranomaisten kanssa sopimuksen allekirjoittamisen osalta.

Sopimus allekirjoitetaan Helsingissä 31.3.2023. Kanadan puolesta sopimuksen allekirjoittaa Kanadan suurlähettiläs Stovel. Suomen puolesta sopimuksen allekirjoittaa työ- ja elinkeinoministeriön alivaltiosihteeri Elina Pylkkänen ja hänen estyneenä ollessaan alivaltiosihteeri Petri Peltonen.

Sopimuksen allekirjoitusvaltuuksien myöntäminen kuuluu perustuslain 93 §:n 1 momentin nojalla tasavallan presidentille.

Sopimuksen mukaan osapuolet ilmoittavat toisilleen diplomaattiteitse, kun niiden sopimuksen voimaantulon edellyttämät valtiosisäiset menettelyt on toteutettu. Tämän jälkeen sopimus tulee voimaan viimeisen tiedonannon vastaanottamista seuraavan toisen kuukauden ensimmäisenä päivänä.

Esitys

Esitetään, että Tasavallan Presidentti valtuuttaa alivaltiosihteeri Elina Pylkkäsen tai hänen estyneenä ollessaan alivaltiosihteeri Petri Peltosen allekirjoittamaan nuorten liikkuvuutta koskevan sopimuksen Suomen ja Kanadan välillä.